

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/127/2018
Identifikačné číslo spisu: 6110214378
Dátum vydania rozhodnutia: 24.09.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6110214378.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu I. D., trvale pobytom v J. J., C. cesta XXXX/XXX, zastúpeného JUDr. Milošom Barancom, advokátom so sídlom v Banskej Bystrici, Q. cesta 96, proti žalovanému P. X., trvale pobytom v Y. C. XX, zastúpenému advokátom JUDr. Jánom Krnáčom, so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP 70/36, za účasti UNIQA poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Lazaretská 15, IČO: 00 653 501 (ktorý vystupoval v základnom konaní v procesnom postavení vedľajšieho účastníka na strane žalovaného), o zaplatenie 31 812 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 20C/113/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. mája 2017 sp.zn. 13Co/142/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. mája 2017 sp.zn. 13Co/142/2017 z r u š u j e a v e c mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplatenie sumy 5 000 € s príslušenstvom titulom náhrady škody (bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia za ďalšie trvalé následky- ťažká porucha plodnosti) v súvislosti s poškodením zdravia, ku ktorému došlo pri dopravnej nehode 13.júna 2009 spôsobenej žalovaným pri prevádzke motorového vozidla zn. V., ev. číslo J.. V priebehu konania žalobca požiadal súd o zmenu žaloby (vzhľadom na závery znaleckého posudku) tak, že žiadal titulom náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia voči žalovanému zaplatenia sumy 31 812 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo žalovanej sumy od 1.júla 2010 do zaplatenia. Súd prvej inštancie navrhovanú zmenu žaloby pripustil na pojednávaní 19.augusta 2014 za prítomnosti všetkých zúčastnených strán.

1.1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. júna 2016 č.k. 20C/113/2010- 606 (v poradí druhým) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 31 812 € s úrokom z omeškania 9% od 18.januára 2013 až do zaplatenia, trovy konania vo výške 9 636,11 € na účet právneho zástupcu žalobcu, a to všetko v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Žalovanému uložil tiež povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Banská Bystrica súdny poplatok v sume 1 908,50 €, ako aj trovy štátu vo výške 1 480,92 €, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia. Žalobu v časti úroku z omeškania od 1.júla 2010 do 17.januára 2013 zamietol. Dospel k záveru, že žalovaný zodpovedá za škodu v zmysle § 420 ods. 1 a § 441 Občianskeho

zákonníka. Uvedol, že v konaní boli preukázané všetky predpoklady vzniku zodpovednosti žalovaného v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Voči žalovanému bolo vedené trestné konanie, v trestnom konaní bola zisťovaná evidenčná karta vozidla a účastníkom bolo známe, kto je prevádzkovateľ, držiteľ a vlastník motorového vozidla. Uznesením zo 6. júla 2010 č.k. 6Tv/5/2010 bolo trestné stíhanie voči žalovanému pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona podmienčne zastavené a žalovanému bola určená skúšobná doba v trvaní dvoch rokov (§ 216 os. 2 Trestného poriadku). Obvinený s podmienčným zastavením trestného stíhania súhlasil, k spáchaniu trestného činu sa priznal a bola určená skúšobná doba, v ktorej sa žalovaný osvedčil. Žalovaný v celom trestnom konaní svoje zavinenie nenamietal a nepreukazoval spoluzavinenie poškodeného (žalobcu). Súd prvej inštancie sa zaoberal aj námietkami žalovaného a vedľajšieho účastníka o znížení náhrady škody s poukazom na § 441 veta prvá Občianskeho zákonníka (zavinenie žalobcu ako poškodeného pri nehode s poukazom na porušenie dopravných predpisov, fajčiar s nesprávnou životosprávou). S poukazom na ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka mal súd za to, že v konaní nebolo preukázané, že nehodu zaviniť žalobca; vychádzal pritom z výsluchu znalca a vykonaného znaleckého posudku v trestnom konaní. V konaní nebolo preukázané, že sa žalobca nevenoval plne vedeniu vozidla a nesledoval situáciu v cestnej premávke a pokiaľ aj išiel vyššou rýchlosťou (nedodržiaval povolenú rýchlosť 50 km) a porušil ustanovenie § 16 ods. 4 zákona č. 8/2009 Z.z., vyššia rýchlosť podľa znaleckého posudku neovplyvnila nehodový dej. Pri úvahe o pomernom rozdelení škody medzi škodcom a poškodeným súd mal za to, že príčinou vzniku škody nebola rýchlosť motocykla, nebolo preukázané, že žalobca sa plne nevenoval vedeniu vozidla a nesledoval situáciu na ceste. Skutočnosť ako zareagoval na kolíznu situáciu ohľadne brzdenia nemôže byť na ujmu poškodeného, keďže dopravná nehoda bola spôsobená kolíznym vjazdom vozidla žalovaného na hlavnú komunikáciu, kde ostal stáť alebo sa pohyboval veľmi pomaly a neopustil uvedený priestor. Súd sa zaoberal aj námietkami žalovaného a vedľajšieho účastníka, týkajúcimi sa zníženia náhrady škody v pomere 50 %, keď si mal poškodenie zdravia zaviniť žalobca tým, že je fajčiar a nesprávnou životosprávou. V konaní tieto skutočnosti preukázané neboli. Znalec vo svojej výpovedi uviedol, že v súčasnej dobe nevedia posúdiť aký vplyv má fajčenie na plodnosť, v teoretickej rovine vo všeobecnosti môže mať vplyv, ale aj nemusí. V prípade, že by žalobca dodržiaval vzornú životosprávu, jeho plodnosť to s vysokou pravdepodobnosťou nezlepší. Vychádzajúc z uvedeného súd prvej inštancie konštatoval, že poškodenie zdravia žalobcu nevzniklo aj jeho pričinením a nevzhľadával zavinenie žalobcu ako dôvod na zníženie rozsahu zodpovednosti poškodeného na vzniku škody. Vychádzajúc z uvedených skutočností súd prvej inštancie žalobe vyhovel v celom rozsahu.

1.2. Pri rozhodovaní vychádzal zo znaleckých posudkov (uvedených v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie) a z lekárskeho posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia, kde bolestné bolo hodnotené počtom bodov 0 a sťaženie spoločenského uplatnenia podľa položky č. 320b1 počtom bodov 1200 zvýšených podľa § 10 ods. 4 zákona na sumu 1200 bodov spolu 2400 bodov s tým, že bola odpočítaná položka č. 320a počet bodov a navýšenie bodov mínus 200 a teda celkový počet bodov 2200. Súd pritom vychádzal z celkového počtu bodov, ktorým sa ohodnotilo sťaženie spoločenského uplatnenia v lekárskom posudku s poukazom na § 7 a § 8 zákona č. 437/2004 Z.z. a pokiaľ došlo v zmysle § 10 ods. 4 k zvýšeniu až na dvojnásobok, mal za to, že je to v súlade, vzhľadom na obmedzenie a poškodenie zdravia u žalobcu v súvislosti s dopravnou nehodou vzhľadom na vek, ktorý mal žalobca v čase dopravnej nehody, ako aj na skutočnosť, že v čase dopravnej nehody nemal deti a že ide o stav, ktorý v budúcnosti nie je možné zlepšiť žiadnym liečebným postupom. Vedľajší účastník poskytol plnenie žalobcovi na základe odborného vyjadrenia č.137/2009, ktoré bolo vypracované pre účely OR PZ Banská Bystrica, Úrad justičnej a kriminálnej polície PZ pre účely trestného konania a plnil za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia sumu 20 137 €, táto skutočnosť bola oznámená žalobcovi listom poisťovne zo 14. januára 2010 (bolestné vo výške 7 303 € a sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 13 014 €). Súd podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nariadenia vlády č.87/1995 Z.z. priznal žalobcovi úrok z omeškania, tak ako vyplýva z výrokovvej časti rozhodnutia, t.j. dňom nasledujúcim po doručení znaleckého posudku C., z ktorého sa žalovaný dozvedel o základe i výške nároku. Mal za to, že žalovaný sa nemohol dostať do omeškania dňom ustálenia zdravotného stavu u žalobcu a preto priznal úrok z omeškania od 18. januára 2013, a v časti, keďže žalobca žiadal úrok z omeškania od 1. júla 2010, návrh zamietol. Nakoľko žalobca bol podľa § 4 ods. 2 písm. ch/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch oslobodený od platenia súdneho poplatku, táto povinnosť prešla na žalovaného podľa výsledku konania; žalovaný bol v konaní neúspešný. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1

O.s.p. Zaplatiť trovy konania štátu uložil súd žalovanému podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

2. Na odvolanie žalovaného a UNIQUA poisťovňa, a.s., Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 9. mája 2017 sp.zn. 13Co/142/2017 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, pokiaľ žalovaný bol zaviazaný zaplatiť žalobcovi istinu v sume 31 812 € s úrokom z omeškania 9% od 18. januára 2013 až do zaplatenia, v lehote 3 dní; vo výroku, ktorým žalovaný bol zaviazaný zaplatiť na účet Okresného súdu Banská Bystrica súdny poplatok v sume 1 908,50 €, v lehote 3 dní; vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť na účet Okresného súdu Banská Bystrica trovy štátu v sume 1 480,92 €, v lehote 3 dní; a vo výroku, ktorým návrh v časti úroku z omeškania od 1. júla 2010 do 17. januára 2013 bol zamietnutý, potvrdil. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 9 636,11 € na účet právneho zástupcu žalobcu v lehote do troch dní, zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy prvoinštančného konania v rozsahu 100 % účelne vynaložených nákladov. Odvolanie UNIQA poisťovňa, a.s. odmietol; žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % účelne vynaložených nákladov.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vo veci samej nezistil žiadne okolnosti, ktoré by spochybňovali správnosť rozsudku súdu prvej inštancie. Z obsahu spisu vyplynulo, že súd správne postupoval, keď rozhodol v znení enunciatú rozsudku; stotožnil sa s dôvodmi uvedenými v odôvodnení rozhodnutia súdu prvej inštancie v plnom rozsahu a v podrobnostiach na ne odkázal. Poznamenal, že žalovaný v podanom odvolaní v skutočnosti nepoukazoval na žiadne závažné pochybenia súdu prvej inštancie, a to či už procesného charakteru alebo skutkového a právneho vyhodnotenia rozsudku súdu prvej inštancie. Žalovaný polemizoval s právnymi závermi okresného súdu a prednášal svoje vlastné pohľady na riešenie sporu a to aj v čiastkových záveroch. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenal, že nemôže sám bez ďalšieho prehodnotiť závery súdu prvej inštancie a žalovaný nenavrhol vykonať ďalšie dôkazy alebo zopakovať už vykonané dôkazy. K námietke žalovaného, že neposudzoval situáciu aj podľa § 450 Občianskeho zákonníka, odvolací súd uviedol, že už Najvyšší súd SR svojím rozhodnutím R 34/1969 vyjadril názor, že pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody je súd povinný vždy skúmať či sú dané zákonné predpoklady na zníženie požadovanej náhrady škody podľa § 450 Občianskeho zákonníka. Zníženie náhrady škody v zmysle § 450 Občianskeho zákonníka v danej situácii neprichádzalo do úvahy, nakoľko pri použití tohto ustanovenia nemožno skúmať prípadné spoluzavinenie poškodeného, pretože týmto sa možno zaoberať iba podľa § 441 Občianskeho zákonníka. Aj keď pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody je súd povinný vždy skúmať, či sú dané zákonné predpoklady na zníženie požadovanej náhrady škody podľa ustanovenia § 450 Občianskeho zákonníka, neznamená to, že je z vlastnej iniciatívy povinný vyhľadávať podklady a dôvody na takéto zníženie. Pri kontradiktórnom procese je to samozrejme strana v konaní, ktorá musí poukázať na dôvody, ktoré by mohli viesť k použitiu § 450 Občianskeho zákonníka a doložiť aj podklady k takémuto postupu. Pokiaľ žalovaný nesúhlasil s uložením povinnosti zaplatiť na účet súdu súdny poplatok, odvolací súd uviedol, že v súvislosti s touto časťou odvolania spis vrátil okresnému súdu, pretože s poukazom na § 470 ods. 1 CSP už v súčasnosti bolo potrebné podľa § 124 ods. 1 CSP podané odvolanie považovať za sťažnosť. Uznesenie bolo vydané vyšším súdnym úradníkom a o predmetnej sťažnosti neprináležalo rozhodovať odvolaciemu súdu. Ohľadne žalovaným namietanej náhrady trov, ktoré boli preddavkované štátom v súvislosti so znaleckým posudkom, odvolací súd zdôraznil, že súd poukázal pri svojom rozhodnutí na § 148 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého postupoval a ktoré v čase rozhodovania súdu bolo platné a záväzné. Ak teda žalovaný bol vo veci samej zaviazaný na náhradu škody v rozsahu uplatnenej žaloby, štátu na náhradu trov, ktoré preddavkoval v súvislosti so znaleckým posudkom, vzniklo právo na ich náhradu voči tomuto subjektu. Vo veci náhrady trov konania odvolací súd aplikoval § 470 ods. 1 CSP, pričom výrok o trovách prvoinštančného konania zmenil tak, aby výrok zodpovedal § 255 ods. 1 CSP. Odvolací súd tiež uviedol, že nepovažoval za potrebné osobitne sa zaoberať námietkami žalovaného a jeho tvrdením v odvolaní o premlčaní uplatneného nároku. Konštatoval, že otázkou premlčania sa v priebehu konania už zaoberal odvolací súd, ale aj súd prvej inštancie; „bolo jasne vysvetlené prečo nejde o premlčaný nárok a opakovať známe skutočnosti nie je štandardné“. K namietanej nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia uviedol, že „ak totiž sudca vyhlási rozsudok v písomnom vyhotovení vyloží všetky právne relevantné skutočnosti tak, aby v konečnom dôsledku bol rozsudok presvedčivý, preskúmateľný a zrozumiteľný. Rozsudok nemusí byť presvedčivý, zrozumiteľný a preskúmateľný pre

účastníka, ktorý je jeho potenciálnym „čitateľom“, ale jednoducho aby bol jasný, zrozumiteľný a presvedčivý“. V tejto súvislosti poukázal aj na stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, ktoré bolo publikované v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu SR a rozhodnutí súdov slovenskej republiky č. 2/2016.

2.2. Odvolanie podané UNIQA poisťovňa, a.s. odvolací súd odmietol s poukazom na ustanovenie § 386 písm. b/ CSP, ako odvolanie podané neoprávnenou osobou. Dôvodil tým, že UNIQUA poisťovňa, a.s. vystupovala v konaní pre súdom prvej inštancie ako vedľajší účastník na strane žalovaného, pričom ňou podané odvolanie bolo už podané za účinnosti CSP. Odvolateľ sa sám označil za intervenienta. Nová právna úprava však neprevzala inštitút vedľajšieho účastníka, pričom pojmy „intervenient“ a „vedľajší účastník“ sú dva odlišné právne inštitúty. Podstatný rozdiel spočíva v tom, že pôvodná právna úprava vôbec nešpecifikovala, aký význam mal rozsudok pre vedľajšieho účastníka. Nová právna úprava inštitútu intervencie rozlišuje, či je rozsudok v intervenovanom spore pre intervenienta záväzný (§ 84), alebo, ak záväzný nie je (§ 85), či a za akých okolností má význam ako otázka predbežná v právnom vzťahu medzi intervenientom a stranou, ktorú intervenient v spore podporuje (§ 88). UNIQA poisťovňa, a.s., napriek výzve zo strany odvolacieho súdu neoznámila tvrdenia, ktoré by odôvodňovali jej právny záujem na výsledku konania. Poznamenal, že navyše, v žalobe sa síce uvádza, že žalovaný je krytý v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a to na základe poisťovnej zmluvy uzatvorenej medzi majiteľkou vozidla E. a poisťovňou UNIQA, ale v konaní nebolo zatiaľ preukázané, že poisťovná zmluva sa vzťahuje aj na konanie žalovaného pri zodpovednosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej len „dovolateľ“) v celom rozsahu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Ako nesprávny procesný postup znemožňujúci žalovanému ako strane sporu uskutočňovať jeho procesné práva a porušujúci jeho právo na spravodlivý proces, žalovaný videl predovšetkým v pochybení, keď ako odvolateľ v súlade s ustanovením § 219 ods. 3 veta druhá CSP požiadal, aby mu súd prostredníctvom právneho zástupu oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami, avšak povinnosť vo vzťahu k uplatnenej žiadosti odvolací súd vôbec nesplnil, čím neoprávnenne zasiahol do práv žalovaného garantovaných článkom 46 a 48 Ústavy SR (R14/2010, 5 Cdo 29/2016). Porušenie práva na spravodlivý proces žalovaný vzhľadom aj v tom, že odvolací súd dovolaním napadnutý rozsudok založil na svojvoľnom a arbitrárnom prístupe a postupe a svoje rozhodnutie nezodôvodnil zákonným spôsobom rešpektujúcim právo strany na spravodlivý proces. Odôvodnenie skutkových a právnych záverov (posúdenia) odvolací súd obmedzil na všeobecné, neurčité a nepreskúmateľné formulácie (bez zohľadnenia individuálnych a konkrétnych hľadísk posudzovanej veci), vo svetle, ktorých vyznieva rozhodnutie dovolacieho súdu ako rozhodnutie arbitrárne, svojvoľné a nepreskúmateľné. Za porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP považoval žalovaný aj vadu týkajúcu sa odmietnutia odvolania spoločnosti UNIQUA poisťovňa, a.s., ktoré odvolací súd vyhodnotil ako odvolanie podané neoprávnenou osobou, keď označenej spoločnosti nepriznal postavenie intervenienta v odvolacom konaní, a odmietol ňou podané odvolanie podľa § 386 písm. b/ CSP. Vyslovil názor, že odvolací súd tým, že UNIQUA poisťovní, a.s. po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku nepriznal postavenie intervenienta a ňou podané odvolanie odmietol ako opravný prostriedok podaný neoprávnenou osobou, zasiahol a porušil nielen práva tohto subjektu, ale aj práva a záujmy žalovaného ako jednej z hlavných strán sporu, keďže zmyslom a funkciou inštitútu intervenienta je práve a najmä ochrana práv a záujmov tej strany konania, na ktorej mal intervenient vystupovať. V dôsledku tejto vady došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces.

3.1. V súvislosti s prípustnosťou dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP žalovaný namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom a to osobitne vo vzťahu k otázkam premlčania nároku žalobcu, spoluzavineniu žalobcu, možnostiam a podmienkam aplikácie moderačného oprávnenia v zmysle § 450 Občianskeho zákonníka, postaveniu poisťovne UNIQUA poisťovňa, a.s. ako intervenienta v konaní a jej právnom záujme na výsledku konania a preukázaniu vzťahovania sa poisťovnej zmluvy povinného zmluvného poistenia aj na konanie žalovaného pri zodpovednosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Dovolateľ pokladal ním a vedľajším účastníkom vznesené námietky premlčania voči žalobou uplatneným nárokom žalobcu za dôvodné a opodstatnené s tým, že v civilnom sporovom

konaní malo byť na ne prihliadnuté (rešpektujúc mimo iného uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24.mája 2016 sp.zn. Cdo 1193/2015, uznesenie NS SR z 28.septembra 2010 sp.zn. 6 Cdo 99/2010, uznesenie NS SR z 30.apríla 2009 sp.zn. 4Cdo/87/2007, či judikát Najvyššieho súdu ČR 3 Cz 4/1974). Nesprávne právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu sa podľa žalovaného prejavilo aj pri posudzovaní otázky spoluzavinenia poškodeného žalobcu na vzniku škody na zdraví. Žalovaný v rámci odvolacích námietok napádal nesprávne právne posúdenie otázky spoluzavinenia žalobcu, pretože ku škode na zdraví žalobcu došlo aj jeho spoluzavinením. Žalobca jednak porušil predpisy týkajúce sa cestnej premávky, a jednak zo strany žalobcu došlo aj k porušeniu prevenčnej povinnosti v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, kedy je každý povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví. Ak pri vzniku škody spolupôsobilo správanie poškodeného, a to aj v prípade nezavineného úkonu, ide o objektívnu skutočnosť, ktorá zaťažuje toho, koho postihla, teda poškodeného žalobcu. Podľa jeho názoru správanie a jazda žalobcu neboli štandardné, okrem toho, že prekročil maximálne povolenú i rozhládovú rýchlosť, nebrzdil zadnou a prednou brzdou, kedy brzdný účinok iba jednej brzdy pri type motocykla enduro je značne znížený a touto skutočnosťou žalobca disponoval. Túto skutočnosť možno považovať aj za porušenie prevenčnej povinnosti v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka. Ide o vedomú nedbanlivosť žalobcu. Žalobca a žalovaný mali rozdielne rozhládové podmienky v čase nehody. V ostatnom žalovaný opísal prostredie, resp. priebeh dopravnej nehody s poukazom na záver znaleckého posudku č. 125/2009. Poznamenal, že spoluvinu a aplikáciu § 441 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie má posúdiť z úradnej povinnosti bez akejkoľvek procesnej obrany zo strany žalovaného. V rámci základného konania žalovaný ako aj intervenient poukazovali aj na ďalší spoluzaviniujúci faktor na strane žalobcu v podobe nesprávnej životosprávy v čase nehody i neskôr a to na fajčenie žalobcu, ktorá mala a má vplyv na prípadnú plodnosť žalobcu, pričom žalovanému bolo doporučené prestať fajčiť. V súvislosti s uvedeným tvrdením dovolateľ poukázal na výsluch znalca na pojednávaní, ktorý uviedol, že je všeobecne známe, že alkohol, cigarety, toxický materiál a podobné veci vo všeobecnosti majú zlý vplyv na zdravotný stav človeka a vo všeobecnosti sa uvádza, že to môže mať zlý negatívny vplyv aj na plodnosť. Za nesprávne právne posúdenie vecí žalovaný považoval aj posúdenie otázky postavenia poisťovne UNIQUA poisťovňa, a.s. ako intervenienta v konaní a jej právnom záujme na výsledku konania a preukázania vzťahu poisťnej zmluvy z povinného zmluvného poistenia aj na konanie žalovaného pri zodpovednosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že spoločnosti UNIQUA poisťovňa, a.s. malo byť priznané postavenie intervenienta, odvolací súd mal s ňou konať a ňou podané odvolanie vyhodnotiť ako riadne podaný opravný prostriedok oprávnenou osobou. Tvrdenie odvolacieho súdu, „že v konaní nebolo zatiaľ preukázané, že poisťná zmluva (uzatvorená medzi majiteľkou motorového vozidla E. a poisťovňou UNIQUA poisťovňa, a.s.) sa vzťahuje aj na konanie žalovaného pri zodpovednosti podľa § 420 Občianskeho zákonníka“, je výsledkom nesprávneho právneho posúdenia a porušením zásady iura novit curia zo strany odvolacieho súdu. Namietal tiež, že odvolací súd nesprávne posúdil aj otázku týkajúcu sa aplikácie moderačného ustanovenia o znížení náhrady škody v zmysle § 450 Občianskeho zákonníka. Uvedené ustanovenie umožňuje primerané zníženie náhrady škody a to z dôvodov hodných osobitného zreteľa, pričom žalovaný v rámci konania pred súdom prvej inštancie poukazoval a preukazoval svoje osobné a majetkové pomery, že nedisponuje žiadnym solventným či lukratívnym majetkom, tobôž nie sumou 31 812 €, ktorú by mal podľa súdnych rozhodnutí vo veci vydaných zaplatiť žalobcovi v paričnej lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Odvolaciemu súdu ďalej vytýkal, že sa jeho odvolacími námietkami týkajúcimi sa určenia výšky úroku z omeškania vôbec nezaoberal a v jeho rozhodnutí nie je o týchto otázkach žiadna zmienka. Namietal tiež, že v rámci odvolacích námietok napadol aj výrok týkajúci sa náhrady trov priznaných žalobcovi poukazujúc aj na nedostatočné a nepreskúmateľné zdôvodnenie takéhoto výroku v rozhodnutí súdu prvej inštancie, pričom odvolací súd sa obmedzil iba na konštatovanie o aplikácii § 470 ods. 1 CSP a výrok o trovách prvoinštančného konania zmenil tak, aby podľa neho zodpovedal ustanoveniu § 255 ods. 1 CSP; vyslovil názor, že takýmto postupom odvolací súd protizákonne a protiústavne zasiahol do princípu dvojinštančnosti súdneho konania a od neho odvíjajúceho sa práva strany na takýto proces. Navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia podľa § 444 ods. 1 CSP z dôvodov hodných osobitného zreteľa a tiež, aby v rámci dovolacieho konania súd pripustil vstup spoločnosti UNIQUA poisťovňa, a.s. do dovolacieho konania ako intervenienta na strane žalovaného v súlade s ustanovením § 81 a nasl. CSP. Žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného uviedol, že dovolanie je neprípustné a navrhol ho odmietnuť. V prvom rade poukázal na stanovisko veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré vyslovil v uznesení z 19. apríla 2017 sp.zn. 1 VCdo 2/2017, že kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP je neprípustná. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces, ktorého sa mal dopustiť odvolací súd opomenutím informovať žalovaného o vyhlásení rozsudku elektronickými prostriedkami, uviedol, že túto skutočnosť nepovažuje za porušenie práva žalovaného na spravodlivý proces, nakoľko strana sporu sa mohla dozvedieť (dozvedela sa) o mieste a čase vyhlásenia rozsudku, nakoľko toto oznámenie bolo riadne zverejnené. Oznámenie elektronickými prostriedkami je len ďalším spôsobom oznámenia, nad rámec doterajšieho oznamovania, ktoré má podľa žalobcu len určitý duplicitný charakter vo vzťahu k stranám sporu. Nesúhlasil tiež s tvrdením žalovaného, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, teda nepreskúmateľné a arbitrárne. Mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojitosti s rozsudkom súdu prvej inštancie napĺňa všetky atribúty rozhodnutia v zmysle Civilného sporového poriadku. Súdne rozhodnutie je riadne odôvodnené, vychádza zo zisteného skutkového stavu, súd sa vysporiadal s vykonanými dôkazmi, svoje právne stanovisko odôvodnil, pričom postupom súdu vo veci samotného rozhodnutia sa v žiadnom prípade žalovanému neodňala možnosť konať pred súdom. K ďalším námietkam žalovaného uvedených v dovolaní uviedol, že dňom účinnosti Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) inštitút vedľajšieho účastníka zanikol. Z právnej úpravy CSP nevyplýva, že by sa inštitút vedľajšieho účastníka zmenil automaticky na inštitút intervenienta. Pre vstup intervenienta do konania sa vyžaduje návrh na vstup do konania a rozhodnutie súdu o jeho vstupe do konania, ktoré však v danom prípade absentovalo, teda v čase podania odvolania nebol doterajší vedľajší účastník procesne oprávnený k podaniu odvolania voči rozsudku súdu, nakoľko nebol intervenientom v konaní. K námietke premlčania uplatneného nároku žalobcom uviedol, že si uplatnil nárok z titulu náhrady škody na zdraví a mal za to, že zo žaloby jednoznačne vyplýval právny dôvod uplatneného nároku a spôsob určenia výšky nároku a iba po vyhotovení znaleckého posudku (obodovania) mohlo dôjsť k ustáleniu výšky nároku. Úpravu žalovanej sumy nemožno považovať za zmenu žaloby, na ktorú by sa mala vzťahovať námietka premlčania, ale treba ju považovať len za špecifikáciu nároku už uplatneného podaním žaloby. Čo sa týka údajnej spoluviny a neuplatnenia moderačného práva, mal za to, že súd sa správne vysporiadal s vykonanými dôkazmi a správne rozhodol o plnej zodpovednosti žalovaného, pričom neexistoval žiadny dôvod na uplatnenie moderačného práva. K návrhu dovolateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia poznamenal, že tento nemá opodstatnenie a to z dôvodu, že poisťovňa žalovaného už celý nárok žalobcovi vyplatila a teda neexistujú žiadne dôvody, pre ktoré by odklad vykonateľnosti mal byť povolený.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

8. Žalovaný tvrdí, že k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP došlo predovšetkým nesprávnym

procesným postupom odvolacieho súdu, keď ako odvolateľ v súlade s ustanovením § 219 ods. 3 veta druhá CSP požiadal súd, aby mu oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj v elektronickej podobe, čo však odvolací súd opomenul a nesplnil, čím neoprávnene zasiahol do jeho práv garantovaných článkom 46 a 48 Ústavy SR.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

11. Podľa § 219 ods. 3 CSP platí, že vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

12. V danom prípade žalovaný v podanom odvolaní (č.l. 638- 648 spisu), opakovane aj vyjadrení k vyjadreniu žalobcu k odvolaniu (č.l. 678 spisu) požiadal v zmysle § 219 ods. 3 CSP, „aby jeho právny zástupca bol upovedomený elektronickými prostriedkami o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku, ak odvolací súd rozhodne rozsudkom bez nariadenia pojednávania“ na elektronickú adresu právneho zástupcu žalovaného (T.)“. V spise sa ale nenachádza záznam, ktorý by nasvedčoval tomu, že odvolací súd túto žiadosť vzal na zreteľ a v dôsledku toho postupoval podľa § 219 ods. 3 CSP (predtým § 214 ods. 3 O.s.p.) Odvolací súd síce oznámil verejné vyhlásenie rozsudku na úradnej tabuli a na webovej stránke súdu, avšak o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku (ako tomu nasvedčuje obsah spisu) neupovedomil zástupcu žalovaného elektronickými prostriedkami.

13. Najvyšší súd už vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 179/2010, 3 Cdo 236/2010, 7 Cdo 38/2012) poukázal na ústavnoprávny a procesnoprávny rozmer verejného vyhlásenia rozsudku a uviedol, že ak odvolací súd nerešpektuje predpoklady a zásady, za ktorých sa v súlade s právnym poriadkom verejne vyhlasuje rozsudok, odníma účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. V niektorých ďalších rozhodnutiach išiel s argumentáciou ďalej a konkretizoval, že k vade tejto povahy dochádza tiež vtedy, keď odvolací súd v rozpore s § 214 ods. 3 O.s.p. o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku neupovedomí elektronickými prostriedkami účastníka, ktorý podľa § 45 ods. 4 O.s.p. požiadal o také doručovanie písomností (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 227/2013 a 7 Cdo 192/2013).

14. Vyššie uvedené právne závery, súladné so závermi obsiahnutými medziiným v rozhodnutí zo 7. októbra 2015 sp. zn. 3 Cdo 714/2015 (neskôr publikovanom ako judikát R 9/2016), zastáva dovolací súd aj v preskúmvanej veci a konštatuje, že postupom odvolacieho súdu, ktorý nedodrжал procesný postup podľa v zmysle § 219 ods. 3 CSP, došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a žalovaný opodstatnene namietal dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

15. Dovolanie žalovaného, ktorému bolo uvedeným procesne nesprávnym postupom zasiahnuté do práva na spravodlivý súdny proces, je preto nielen prípustné podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ale

zároveň tiež dôvodné, lebo je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod relevantný v zmysle § 431 ods. 1 CSP.

16. Pokiaľ žalovaný namietal, že odvolací súd spoločnosti UNIQUA poisťovňa, a.s. nepriznal postavenie vedľajšieho účastníka v odvolacom konaní v súvislosti s odvolaním proti rozsudku súdu prvej inštancie a nekonal s ním ako intervenientom dovolací súd poznamenáva, že od 1. júla 2016 vstúpil do účinnosti Civilný sporový poriadok, ktorého účinnosťou ex lege zanikol inštitút vedľajšieho účastníctva a vznikol inštitút intervencie (princíp okamžitej aplikability). Zo spisu vyplýva, že v odvolacom konaní UNIQUA poisťovňa, a.s. v postavení intervenienta nevystupovala, vystupovala ako vedľajší účastník na strane žalovaného, avšak v čase rozhodovania odvolací súd bol povinný aplikovať platný procesnoprávny predpis, ktorý už pojem vedľajšie účastníctvo nepozná. Je teda iba na UNIQUA poisťovni, a.s., či svoje procesné postavenie zmení alebo nie a to postupom podľa § 82 a nasl. CSP.

17. Najvyšší súd preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 v spojení s § 450 CSP), pričom sa nezaoberal jeho ďalšími dovolacími námietkami a nepristúpil k posúdeniu argumentácie žalovaného týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo 29/2016, 8 Cdo 70/2017).

18. V novom rozhodnutí odvolací súd rozhodne znova o trovách pôvodného konania o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Dovolací súd v súvislosti s námietkou žalobcu vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného ohľadne neprípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP, poukazuje na právny názor o prípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov vysloveného neskoršie vydanom v rozhodnutí veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp.zn. 1 VCdo 1/2018, v zmysle ktorého kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná. Žalobca v čase podania vyjadrenia k dovolaniu žalovaného o vydaní neskoršieho rozhodnutia majúceho odlišný názor na otázku kumulácie dôvodov nemohol vedieť.

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.